

На основу члана 129. став 6. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11 и 55/13),

Министар просвете, науке и технолошког развоја доноси

ПРАВИЛНИК

о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником утврђују се: облици стручног усавршавања, приоритетне области за стручно усавршавање за период од три године, програми и начин организовања сталног стручног усавршавања; услови, орган који одлучује о стицању звања и поступак напредовања, стицање звања у току усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника; образац уверења о савладаном програму и друга питања од значаја за развој система стручног усавршавања.

Члан 2.

Професионални развој је сложен процес који подразумева стално развијање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника ради квалитетнијег обављања посла и унапређивања развоја деце и ученика и нивоа постигнућа ученика.

Саставни и обавезни део професионалног развоја је стручно усавршавање које подразумева стицање нових и усавршавање постојећих компетенција важних за унапређивање васпитно-образовног, образовно-васпитног, васпитног, стручног рада и неге деце (у даљем тексту: образовно-васпитни рад).

Саставни део професионалног развоја јесте и развој каријере напредовањем у одређено звање.

Члан 3.

Стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника установа планира у складу са потребама и приоритетима образовања и васпитања деце и ученика, приоритетним областима које утврђује министар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: министар) и на основу сагледавања нивоа развијености свих компетенција за професију наставника, васпитача и стручног сарадника у установи.

Потребе и приоритете стручног усавршавања установа планира на основу исказаних личних планова професионалног развоја наставника, васпитача и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе,

извештаја о остварености стандарда постигнућа и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.

Лични план професионалног развоја наставника, васпитача и стручног сарадника сачињава се на основу самопроцене нивоа развијености свих компетенција за професију наставника, васпитача и стручног сарадника (у даљем тексту: компетенције).

Члан 4.

Стално стручно усавршавање остварује се активностима које:

1) предузима установа у оквиру својих развојних активности, и то:

(1) извођењем угледних часова, односно активности са дискусијом и анализом,

(2) излагањем на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе, приказ књиге, приручника, дидактичког материјала, стручног чланка, различите врсте истраживања, студијско путовање и стручну посету и др. са обавезном дискусијом и анализом,

(3) остваривањем:

– истраживања (научна, акциона, ad hoc и др.),

– пројекта образовно-васпитног карактера у установи,

– програма од националног значаја у установи,

– програма огледа, модел центар,

– облика стручног усавршавања који је припремљен и остварен у установи у складу са потребама запослених;

2) се спровode по одобреним програмима обука и стручних скупова, у складу са овим правилником;

3) предузима министарство надлежно за послове образовања (у даљем тексту: Министарство), Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања по поступку утврђеном овим правилником, и то кроз:

(1) програме обука,

(2) стручне скупове,

(3) летње и зимске школе,

(4) стручна и студијска путовања;

4) остварују високошколске установе на основу програма у оквиру целоживотног учења;

5) се организују на међународном нивоу, а од значаја су за образовање и васпитање, односно учешћем на међународним семинарима и скуповима;

6) предузима наставник, васпитач и стручни сарадник у складу са личним планом професионалног развоја, и то активностима које нису наведене у тач. 1) до 5) овог члана.

Члан 5.

Стручно усавршавање из члана 4. тач. 1) и 2) овог правилника јесте обавезна активност наставника, васпитача и стручног сарадника утврђена педагошком нормом, у оквиру 40-часовне радне недеље.

За стручно усавршавање из члана 4. тач. 2) до 5) овог правилника наставник, васпитач и стручни сарадник има право на плаћено одсуство у складу са Законом о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон) и посебним колективним уговором.

II. ОБЛИЦИ СТАЛНОГ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА

Члан 6.

Облици сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручног сарадника, а које надлежни орган или организација одобри по утврђеној процедури, јесу:

- 1) програми сталног стручног усавршавања који се остварују извођењем обуке;
- 2) програми високошколских органа као облика целоживотног учења;
- 3) стручни скупови:
  - (1) конгрес,
  - (2) сабор, сусрети и дани,
  - (3) конференција,
  - (4) саветовање,
  - (5) симпозијум,
  - (6) округли сто,
  - (7) трибина;

- 4) летње и зимске школе;
- 5) стручна и студијска путовања.

Облици сталног стручног усавршавања из става 1. овог члана остварују се, односно организују се као домаћи или међународни.

1. Програми и приоритетне области сталног стручног усавршавања

Члан 7.

Програм сталног стручног усавршавања из члана 6. став 1. тачка 1) овог правилника, у складу са Законом одобрава Завод за унапређивање образовања и васпитања (у даљем тексту: Завод) на основу конкурса, у складу са овим правилником, а за програме на језицима националних мањина на којима се остварује образовно-васпитни рад у Аутономној покрајини Војводини – Педагошки завод Војводине (у даљем тексту: Педагошки завод).

Програме стручног усавршавања који се остварују извођењем обуке, стручне скупове, и летње и зимске школе одобрава Завод и објављује на својој интернет страници.

Програм из става 1. овог члана који је од јавног интереса доноси министар и одређује извођача обуке.

Програм од јавног интереса су програми који својим садржајем, циљевима и исходима доприносе системском развоју и унапређивању образовно-васпитног рада и не подлежу конкурсу.

Програм из става 1. овог члана садржи: назив, циљ, компетенције које програм развија и унапређује, садржај, облике рада, циљне групе, трајање програма и временски распоред активности, начин провере примене стечених знања и вештина.

Програм из ст. 1. и 2. овог члана може да садржи модуле.

Модул, у смислу овог правилника, јесте скуп функционално повезаних садржаја и облика рада у оквиру основне теме програма и може да се остварује као посебна целина.

Члан 8.

Приоритетне области стручног усавршавања од значаја за развој образовања и васпитања јесу:

- 1) јачање професионалних капацитета запослених, нарочито у области иновативних метода наставе и управљања одељењем;
- 2) учење да се учи и развијање мотивације за учење;

- 3) здравствено образовање и развијање здравих stilova живота;
- 4) комуникацијске вештине;
- 5) одрживи развој и заштита животне средине;
- 6) превенција насиља, злостављања и занемаривања;
- 7) превенција дискриминације;
- 8) инклузија деце и ученика са сметњама у развоју и из друштвено маргинализованих група;
- 9) сарадња са родитељима, ученицима и ученичким парламентима;
- 10) информационо-комуникационе технологије.

Члан 9.

Завод расписује конкурс за одобравање програма сталног стручног усавршавања сваке друге године.

Конкурс се објављује у јавном гласилу „Просветни преглед“ и на веб страници Завода и траје од 1. до 31. октобра.

Право учешћа на конкурсима имају: предшколска установа, основна и средња школа, дом ученика, високошколска установа, институти, установе и удружења који обављају делатности које могу да буду предмет стручног усавршавања (у даљем тексту: извођач програма).

У пријави на конкурс доставља се програм сталног стручног усавршавања, у коме се, осим садржаја из члана 7. став 5. овог правилника, наводе и:

- 1) назив и референце извођача програма у вези са темом програма;
- 2) референце аутора у вези са темом програма;
- 3) референце реализатора обуке у вези са темом програма и у вези са вештинама и искуством у извођењу обука;
- 4) приоритетне области које утврди Министарство, а на које се програм односи;
- 5) резултате истраживања (научних, акционих, ad hoc и др.) која указују на проблем који је могуће превазићи предложеним програмом и процену очекиваних ефеката обуке;
- 6) спецификација цене.

Програм сталног стручног усавршавања остварује се кроз обуку која може да траје најкраће осам, а најдуже 24 сата. Обука може да траје најдуже осам сати дневно.

Највећи број учесника по групи јесте 30.

Обуку изводе најмање два реализатора.

Исти реализатор може да буде пријављен за највише пет програма.

Реализатор програма из члана 6. став 1. тачка 1) не може да буде лице које је ангажовано на пословима спољњег вредновања установа образовања и васпитања, стручно-педагошког надзора, као ни просветни инспектор.

Члан 10.

Приликом одобравања програма сталног стручног усавршавања процењује се испуњеност следећих захтева:

- 1) да програм доприноси развијању компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника;
- 2) да програм доприноси остваривању циљева образовања и васпитања утврђених Законом, унапређивања развоја деце и ученика и нивоа постигнућа ученика и одраслих, односно унапређивања образовно-васпитног рада;
- 3) да су делови описа програма међусобно логично повезани и усаглашени;
- 4) референце из члана 9. став 4. тач. 1) до 3) овог правилника.

Процењивање испуњености захтева из става 1. тач. 1) и 2) овог члана врши се на основу доказа из члана 9. став 4. тачка 5) овог правилника.

Члан 11.

Комисију за припрему предлога за одобравање програма сталног стручног усавршавања образује директор Завода, односно Педагошког завода. Рад комисије уређује се општим актом Завода, односно Педагошког завода.

На предлог комисије из става 1. овог члана директор Завода, односно Педагошког завода одобрава програме.

Одобрени програми сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручног сарадника, укључујући и листу Педагошког завода, објављују се у каталогу на веб страници Завода, до 15. маја школске године у којој је објављен конкурс.

Члан 12.

Програм се одобрава за примену у трајању од две године.

Члан 13.

Када се на расписани конкурс не пријаве програми стручног усавршавања за одређену приоритетну област или предложени програми не испуњавају захтеве за одобравање, Завод у сарадњи са Министарством:

1) расписује допунски конкурс за одређену приоритетну област;

2) објављује јавни позив одређеним установама, центру за стручно усавршавање, стручним друштвима или удружењима за израду недостајућих програма.

Избор програма врши комисија из члана 11. став 1. овог правилника.

Ако се на расписаном допунском конкурс за одређену приоритетну област или на основу јавног позива не одобри програм, Завод доноси одговарајући програм стручног усавршавања.

Члан 14.

Извођач програма је дужан да реализује обуке под условима и на начин под којим је програм одобрен и да Заводу достави податке о одржаној обуци у формату који одреди Завод, и то:

1) најаву обуке најкасније 10 дана пре њеног извођења – електронским путем;

2) извештај о реализованој обуци са овереним списком учесника – електронским и писаним путем;

3) упитник за учеснике семинара – електронским и писаним путем.

Извођач програма подноси извештај Заводу о повратним информацијама о начину примене и ефектима програма и примерима добре праксе.

Учесник стиче право да му се изда уверење о савладаној обуци за програм у целини, односно модул.

Уверење о савладаној обуци издаје извођач програма.

Образац уверења из става 3. овог члана штампа се на 100-грамској хартији величине 21x29 cm, на светлоплавој подлози.

Уверење мора да садржи податке о: учеснику, извођачу, обуци, компетенцијама, приоритетној области, трајању, броју бодова.

2. Програми високошколских установа у оквиру целоживотног учења

Члан 15.

Високошколска установа може да остварује програм стручног усавршавања као облика целоживотног учења. Програм треба да има за циљ:

- 1) развијање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника на уравнотежен начин;
- 2) упознавање са научним и стручним иновацијама у одговарајућој области.

Програм стручног усавршавања као облика целоживотног учења одобрава Завод, односно Педагошки завод, без конкурса.

О савладаном програму из става 1. овог члана високошколска установа издаје уверење које, осим података о лицу које савладава програм и назива високошколске установе, садржи податке о: одобрењу програма, времену његовог похађања израженом у сатима или броју бодова стручног усавршавања.

Образац уверења из става 3. овог члана штампа се на 100-грамској хартији величине 21x29 cm.

3. Стручни скупови

Члан 16.

Стручно усавршавање може да се остварује и кроз стручне скупове из члана 6. став 1. тачка 3) који, у смислу овог правилника, јесу:

1) конгрес као организациони облик научног, односно стручног карактера, за најмање 200 учесника одређеног профила, који почиње пленарном седницом, а рад се одвија у групама на различите теме и завршава се закључцима и препорукама;

2) сабори, сусрети и дани као традиционални организациони облици са више тема, за најмање 100 учесника одређеног профила, који почињу пленарним излагањима, а рад се одвија у мањим групама по појединачним темама;

3) конференција као организациони облик са одређеном широм темом, за најмање 70 учесника, која почиње уводним пленарним излагањем, радом у мањим групама о подтемама и сумирањем и закључивањем у пленарном саставу;

4) трибина као организациони облик са одређеном темом, намењена обавештавању учесника који након уводног излагања стручно расправљају о теми;

5) саветовање као организациони облик, у вези са темом поводом које је потребно донети неку врсту одлуке, кроз размену искустава, анализу и консултације;

6) симпозијум је организациони облик који се састоји од више излагања о теми, а учесници је свеобухватно разматрају из различитих углова;

7) округли сто као организациони облик који почиње кратким уводом о теми и свеобухватном расправом учесника у разradi дате теме и могућим начинима решавања проблема.

У оквиру конгреса, сабора, сусрета, дана и конференције могу да раде мање групе – трибина, саветовање, симпозијум и округли сто.

Члан 17.

За учествовање на стручном скупу из члана 16. овог правилника институт, установа и удружење који обављају делатности које могу бити предмет стручног усавршавања (у даљем тексту: организатор стручног скупа) издаје уверење наставнику, васпитачу и стручном сараднику, ако је скуп одобрен као облик стручног усавршавања од стране Завода, односно Педагошког завода.

Уверење мора да садржи податке о: учеснику, организатору, стручном скупу, трајању, броју бодова.

Министарство, односно покрајински орган управе надлежан за послове образовања, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Завод и Педагошки завод, организују стручне скупове из члана 16. овог правилника без одобравања, и учесницима издају уверење, које мора да садржи податке о: учеснику, организатору, стручном скупу, трајању, броју бодова.

Организатор електронским путем пријављује Заводу одржавање стручног скупа најкасније два месеца пре његовог почетка. У пријави организатор доставља:

- 1) назив скупа;
- 2) циљ скупа (у погледу компетенције која се унапређује и приоритетне области);
- 3) теме скупа;
- 4) план рада;
- 5) циљну групу;
- 6) датум одржавања;
- 7) имена стручних лица која учествују у остваривању стручног скупа и њихове референце;
- 8) цену котизације.

Стручне скупове из члана 16. овог правилника одобрава Завод, односно Педагошки завод.

Стручни скупови као одобрени облик стручног усавршавања, укључујући оне које је одобрио Педагошки завод, објављују се на веб страници Завода, најкасније у року од 30 дана пре одржавања стручног скупа.

Организатор је дужан да стручни скуп као одобрени облик стручног усавршавања одржи према објављеним условима, да учесницима изда уверење, у складу са овим

правилником и да у року од 30 дана, у електронском и писаном облику, достави Заводу:

- 1) извештај о одржаном стручном скупу са списком учесника;
- 2) вредновање стручног скупа од стране учесника.

Образац уверења о учествовању на стручном скупу из ст. 1. и 3. овог члана штампа се на 100-грамској хартији величине 21x29 cm, на светлозеленој подлози.

4. Летње и зимске школе

Члан 18.

Летње и зимске школе су облик стручног усавршавања који је усмерен на размену различитих искустава у подучавању и учењу и трају најмање три дана.

Одредбе члана 17. овог правилника које се односе на пријављивање стручног скупа, примењују се и на летње и зимске школе.

5. Стручна и студијска путовања

Члан 19.

Стручно путовање, у смислу овог правилника, јесте путовање организовано у земљи или иностранству ради унапређивања знања и искуства у оквиру струке, односно професије наставника, васпитача и стручног сарадника.

Студијско путовање, у смислу овог правилника, јесте путовање организовано у земљи или иностранству ради стицања увида и унапређивања знања и искуства у оквиру области, теме, односно активности везане за конкретни посао наставника, васпитача и стручног сарадника.

Наставник, васпитач и стручни сарадник подноси извештај установи која га је упутила на стручно или студијско путовање.

III. ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА, ВАСПИТАЧА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА

Члан 20.

Наставник, васпитач и стручни сарадник у поступку самовредновања и планирања свог стручног усавршавања и професионалног развоја примењује стандарде компетенција.

Наставник, васпитач и стручни сарадник систематично прати, анализира и вреднује свој образовно-васпитни рад, развој компетенција, своје напредовање и професионални развој и чува у одређеном облику најважније примере из своје праксе,

примере примене наученог током стручног усавршавања, лични план професионалног развоја (у даљем тексту: портфолио).

Наставник, васпитач и стручни сарадник на захтев директора, стручног сарадника, просветног саветника и саветника – спољног сарадника, даје на увид свој портфолио професионалног развоја.

Члан 21.

Предшколска установа, основна и средња школа, дом ученика:

- 1) прати остваривање плана свих облика стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника;
- 2) води евиденцију, односно базу података о професионалном статусу и стручном усавршавању наставника, васпитача и стручног сарадника;
- 3) вреднује резултате стручног усавршавања;
- 4) анализира резултате самовредновања и спољашњег вредновања рада установе;
- 5) предузима мере за унапређивање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника према утврђеним потребама;
- 6) предузима мере за унапређивање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника планирањем додатног стручног усавршавања.

Евиденцију о стручном усавршавању и професионалном развоју чува установа у досијеу наставника, васпитача и стручног сарадника.

Податке о стручном усавршавању уноси установа у базу података и доставља их Министарству за јединствени информациони систем просвете сваке школске, односно радне године, а након усвајања извештаја о стручном усавршавању.

Члан 22.

Завод самостално:

- 1) анализира одобрене програме према доприносу компетенцијама за професију наставника, васпитача и стручних сарадника које развијају;
- 2) предлаже предузимање мера и активности за унапређивање система сталног стручног усавршавања;
- 3) прати реализацију обука и других облика стручног усавршавања, у складу са овим правилником, кроз:
  - (1) вредновање обука од стране учесника,

(2) извештаје извођача обука о изведеним обукама.

Завод, односно Педагошки завод у сарадњи са школским управама и центрима за стручно усавршавање посредно и непосредно прати и анализира реализацију одобрених програма и других облика стручног усавршавања и њихов утицај на развој компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања периодично вреднује остваривање одобрених програма и других облика стручног усавршавања и њихов утицај на развој компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника.

Завод, Педагошки завод и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања предлажу Министарству мере и активности за унапређивање стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника.

Члан 23.

Завод решењем одузима извођачу програма одобрење за остваривање програма стручног усавршавања, уколико се утврди да у току остваривања не испуњава један од следећих услова:

- 1) не реализује стручно усавршавање под условима под којим је одобрен програм стручног усавршавања;
- 2) не испуњава обавезе према Заводу из члана 14. овог правилника;
- 3) нема задовољавајуће оцене обука од стране учесника и резултате спољног праћења и оцењивања из члана 22. ст. 2. и 3. овог правилника.

Члан 24.

Завод уноси и чува базу података о одобреним и оствареним облицима стручног усавршавања, о наставницима, васпитачима и стручним сарадницима као учесницима и о вредновању обука од стране учесника.

Подаци из става 1. овог члана користе се у јединственом информационом систему просвете.

IV. ОБАВЕЗНО СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА, ВАСПИТАЧА И СТРУЧНОГ САРАДНИКА

Члан 25.

План стручног усавршавања наставника, васпитача, стручног сарадника је саставни део годишњег плана рада установе и усклађен је са развојним планом установе и резултатима самовредновања и спољашњег вредновања установе.

Васпитно-образовно, наставничко, односно педагошко веће у јуну месецу разматра извештај директора о стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника са анализом резултата примене стечених знања и вештина.

Извештај са анализом из става 2. овог члана саставни је део годишњег извештаја о раду установе и доставља се на усвајање органу управљања, а по потреби и органу јединице локалне самоуправе и Министарству.

Педагошки колегијум установе одређује свог члана који прати остваривање плана стручног усавршавања установе и о томе тромесечно извештава директора.

Члан 26.

Наставник, васпитач и стручни сарадник има право и дужност да сваке школске године учествује у остваривању различитих облика стручног усавршавања у установи, и то да:

1) прикаже: поједини облик стручног усавршавања који је похађао, а који је у вези са пословима наставника, васпитача и стручног сарадника; примену наученог са стручног усавршавања; резултате праћења развоја детета и ученика; стручну књигу, приручник, стручни чланак, дидактички материјал; резултате обављеног истраживања, студијско путовање, стручну посету и слично;

2) одржи угледни час наставе, односно активност и води радионицу;

3) присуствује активностима из тач. 1) и 2) овог члана и учествује у њиховој анализи;

4) учествује у истраживањима; пројектима образовно-васпитног карактера у установи; програмима од националног значаја у установи; програмима огледа, модел центра; планирању и остваривању облика стручног усавршавања у оквиру установе, у складу са потребама запослених.

Установа обезбеђује остваривање права и дужности наставника, васпитача и стручног сарадника из става 1. овог члана.

Члан 27.

Наставник, васпитач и стручни сарадник у оквиру норме непосредног рада са децом и ученицима и других облика рада има дужност да се стручно усавршава и право да одсуствује са рада, у складу са Законом и прописом донетим на основу њега.

У оквиру пуног радног времена наставник, васпитач и стручни сарадник има 68 сати годишње различитих облика стручног усавршавања, и то:

1) 44 сата стручног усавршавања које предузима установа у оквиру својих развојних активности из члана 4. став 1. тачка 1. овог правилника;

2) 24 сата стручног усавршавања из члана 4. став 1. тач. 2) до 5) овог правилника, за шта има право на плаћено одсуство.

Наставник, васпитач и стручни сарадник дужан је да у току пет година оствари најмање 120 бодова из различитих облика стручног усавршавања из става 2. тачка 2. овог члана.

Сат похађања обуке стручног усавршавања има вредност бода.

Дан похађања програма целоживотног учења високошколске установе има вредност једног бода.

Дан учешћа на стручном скупу има вредност бода.

Дан учешћа на летњој и зимској школи има вредност једног бода.

Дан учешћа на стручном и студијском путовању има вредност једног бода.

Захтев за признавање одговарајућег броја бодова остварених учествовањем на међународном скупу, Заводу подноси установа у којој је наставник, васпитач и стручни сарадник запослен.

Члан 28.

Наставник, васпитач и стручни сарадник обезбеђује структуру од 120 бодова стручног усавршавања за период од пет година тако што:

1) остварује најмање по 16 бодова похађањем облика стручног усавршавања који развија компетенције за:

- (1) уже стручну област,
- (2) поучавање и учење,
- (3) подршку развоју личности детета и ученика,
- (4) комуникацију и сарадњу.

2) остварује најмање 30 бодова похађањем облика стручног усавршавања који се односе на приоритетне области из члана 8. овог правилника;

3) преостали број бодова до 120 у току пет година распоређује на основу приоритета установе и сопственог плана професионалног развоја.

Наставник, васпитач и стручни сарадник остварује најмање 100 бодова из одобрених програма и до 20 бодова за учествовање на одобреним стручним скуповима, летњим и зимским школама и стручним и студијским путовањима.

V. УСЛОВИ И ПОСТУПАК НАПРЕДОВАЊА И СТИЦАЊА ЗВАЊА

Члан 29.

Наставник, васпитач и стручни сарадник може током рада и професионалног развоја да напредује стицањем звања: педагошки саветник, самостални педагошки саветник, виши педагошки саветник и високи педагошки саветник под условима и по поступку утврђеним овим правилником.

Звања из става 1. овог члана стичу се, по правилу, поступно.

У установи звања из става 1. овог члана може да стекне до 25 одсто од укупног броја запослених наставника, васпитача и стручних сарадника, и то: звање педагошког саветника до 15 одсто, самосталног педагошког саветника – до пет одсто, вишег педагошког саветника – до три одсто и високог педагошког саветника – до два одсто.

Ако постоји потреба за избор у звања већег броја наставника, васпитача и стручних сарадника од броја из става 3. овог члана, избор у установи може да се изврши након добијене сагласности Министарства да су за то обезбеђена средства у буџету.

1. Услови за стицање звања

Члан 30.

Звање педагошког саветника може да стекне наставник, васпитач и стручни сарадник који, осим дозволе за рад наставника васпитача и стручног сарадника (у даљем тексту: лиценца):

1) има најмање осам година радног искуства у обављању образовно-васпитног рада у установи;

2) показује висок степен компетентности у образовно-васпитном, раду, а васпитач и стручни сарадник – висок степен остварености образовно-васпитних циљева у односу на почетно стање и услове рада;

3) истиче се у свим активностима стручног усавршавања које организује установа;

4) иницира и учествује у подизању квалитета образовно-васпитног рада;

5) оствари, осим стручног усавршавања из члана 28. овог правилника, додатних 50 бодова стручног усавршавања;

6) зна страни језик: енглески, руски, француски, немачки, шпански или италијански језик (у даљем тексту: страни језик) на нивоу А2 Заједничког европског језичког оквира;

7) користи рачунар у раду.

Коришћење рачунара у раду, у смислу овог правилника подразумева употребу једног од програма за обраду текста, за табеларна израчунавања, за израду презентација и коришћење интернета у функцији образовно-васпитног рада.

Члан 31.

Звање самосталног педагошког саветника може да стекне наставник, васпитач и стручни сарадник који, осим лиценце и оствареног стручног усавршавања из члана 28. овог правилника:

- 1) има најмање 10 година радног искуства у обављању образовно-васпитног рада у установи и најмање две године рада у звању педагошког саветника;
- 2) показује висок степен компетентности у образовно-васпитном раду, а васпитач и стручни сарадник – висок степен остварености образовно-васпитних циљева у односу на почетно стање и услове рада;
- 3) иницира и учествује у подизању квалитета образовно-васпитног рада;
- 4) савлада програм за ментора приправнику од 70 бодова или одобрене програме којима стиче компетенције за обучавање других наставника, васпитача и стручних сарадника, од најмање 70 бодова;
- 5) зна страни језик на нивоу А2 Заједничког европског језичког оквира;
- 6) користи рачунар у раду.

Члан 32.

Звање вишег педагошког саветника може да стекне наставник, васпитач и стручни сарадник који, осим лиценце:

- 1) има најмање 12 година радног искуства у обављању образовно-васпитног рада у установи и најмање две године рада у звању самосталног педагошког саветника;
- 2) показује надпросечан степен компетентности у образовно-васпитном раду, а васпитач и стручни сарадник – надпросечан степен остварености образовно-васпитних циљева у односу на почетно стање и услове рада;
- 3) иницира и учествује у подизању квалитета образовно-васпитног рада;
- 4) оствари различите одобрене програме извођењем обуке у трајању од најмање 100 сати у својству реализатора програма или предавача;
- 5) зна страни језик на нивоу Б1 Заједничког европског језичког оквира;
- 6) користи рачунар у раду.

Члан 33.

Звање високог педагошког саветника може да стекне наставник, васпитач и стручни сарадник који, осим лиценце:

- 1) има најмање 15 година радног искуства у обављању образовно-васпитног рада и најмање три године рада у звању вишег педагошког саветника;
- 2) оствари различите одобрене програме извођењем обуке у трајању од преко 120 сати у својству реализатора програма или предавача;
- 3) постиже надпросечан степен компетентности у образовно-васпитном раду, а васпитач и стручни сарадник – надпросечан степен остварености образовно-васпитних циљева у односу на почетно стање и услове рада;
- 4) иницира и учествује у подизању квалитета образовно-васпитног рада;
- 5) аутор је или коаутор одобреног програма који се остварује;
- 6) зна један страни језик на нивоу А2, а други на нивоу Б1 Заједничког европског језичког оквира;
- 7) користи рачунар у раду;
- 8) креира и остварује истраживачке активности од значаја за образовно-васпитни рад.

Члан 34.

Мерила за вредновање услова за стицање звања из члана 30. став 1. тач. 2) и 4), члана 31. тач. 2) и 3) члана 32. тач. 2) и 3) и члана 33. тач. 3) и 4), одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

2. Поступак стицања звања

Члан 35.

Поступак за стицање одговарајућег звања покреће наставник, васпитач и стручни сарадник подношењем захтева установи.

Наставник, васпитач и стручни сарадник подноси доказе о испуњености услова за стицање звања, са самопроценом степена остварености образовно-васпитних циљева, према степену стечених компетенција и самопроценом иницирања и учествовања у подизању квалитета образовно-васпитног рада.

Члан 36.

Директор установе у року од осам дана од пријема захтева доставља захтев и доказе из члана 35. овог правилника, и то за:

- наставника – стручном већу за разредну наставу или за област предмета;
- васпитача – стручном активу;

- стручног сарадника у школи – педагошком колегијуму;
- стручног сарадника у предшколској установи и школи са домом ученика – стручном активу.

Стручни орган установе из става 1. овог члана дужан је да у року од 30 дана од дана достављања захтева да мишљење директору установе.

Ако је мишљење стручног органа из става 1. овог члана позитивно, директор доставља захтев наставника, васпитача и стручног сарадника на мишљење наставничком, васпитно-образовном, односно педагошком већу.

У случају да је мишљење стручног органа негативно, директор доноси решење о одбијању захтева и обавештава подносиоца захтева о садржају добијеног мишљења, у року од 15 дана.

Подносилац захтева има право приговора на решење о одбијању захтева, органу управљања установе, у року од осам дана од дана пријема решења.

Члан 37.

Надлежно веће и савет родитеља дужни су да у року од 15 дана од дана достављања захтева дају мишљења директору установе.

Ако надлежно веће не да мишљење у року из става 1. овог члана, сматра се да је мишљење позитивно.

Када су мишљења из члана 36. и става 1. овог члана правилника позитивна, директор доставља предлог за избор у звање са захтевом и доказима просветном саветнику, у року од 15 дана.

Ако је надлежно веће дало негативно мишљење, директор одбија захтев и обавештава подносиоца захтева о садржају добијених мишљења, у року од 15 дана.

Подносилац захтева има право приговора на решење о одбијању захтева, органу управљања установе, у року од осам дана од дана пријема решења.

Члан 38.

Просветни саветник је дужан да достави мишљење директору установе у року од 60 дана од дана достављања захтева.

Ако просветни саветник не може да да мишљење у року из става 1. овог члана, дужан је да обавести директора о новом року, који не може бити дужи од 30 дана.

Просветни саветник обавља стручно-педагошки надзор над радом наставника, васпитача и стручног сарадника два пута у трајању од по једног радног дана, без обавезе најављивања.

Предмет стручно-педагошког надзора су компетенције и степен иницирања и учествовања у подизању квалитета образовно-васпитног рада наставника, васпитача и стручног сарадника у току остваривања свих облика образовно-васпитног рада.

У току стручно-педагошког надзора наставника просветни саветник може да проверава и успех ученика ради утврђивања постигнућа ученика у односу на национални просек.

Просветни саветник може, ради стицања потпунијег увида у рад наставника, васпитача и стручног сарадника, да спроведе анонимну анкету или интервју са ученицима и запосленим у установи.

Када је мишљење просветног саветника позитивно, директор доноси решење о стицању звања педагошког саветника и самосталног педагошког саветника, у року од 15 дана.

Ако је мишљење просветног саветника негативно, директор одбија захтев и обавештава подносиоца захтева о садржају добијених мишљења, у року од 15 дана.

Подносилац захтева има право приговора на решење о одбијању захтева, органу управљања установе, у року од осам дана од дана пријема решења.

Члан 39.

Ако је мишљење просветног саветника у поступку стицања звања вишег педагошког саветника или високог педагошког саветника, позитивно, директор установе доставља Заводу захтев за давање мишљења о предлогу за избор у звање, у року од 15 дана.

Завод је дужан да у року од 30 дана од дана достављања захтева из става 1. овог члана достави мишљење директору установе.

Ако Завод не може да да мишљење у року из става 1. овог члана, дужан је да обавести директора о новом року, који не може да буде дужи од 30 дана.

Када је добијено мишљење Завода позитивно, директор доноси решење о стицању звања вишег педагошког саветника или високог педагошког саветника, у року од 15 дана.

Ако је мишљење Завода негативно, директор доноси решење о одбијању захтева и обавештава подносиоца захтева о садржају добијеног мишљења, у року од 15 дана.

Подносилац захтева има право приговора на решење о одбијању захтева, органу управљања установе, у року од осам дана од дана пријема решења.

3. Рад у звању

Члан 40.

Структуру и распоред обавеза и активности које могу да обављају наставници, васпитачи и стручни сарадници изабрани у звања прописана овим правилником у оквиру 40-часовне недеље, врши директор.

Приликом расподеле обавеза и активности директор треба, осим потреба установе, да уважава компетенције, склоности, интересовања наставника, васпитача и стручног сарадника изабраног у звање, као и потребе јединице локалне самоуправе, Завода и Министарства.

Активности из чл. 41. до 44. овог правилника директор распоређује годишње и недељно, у складу са прописом којим се уређује норма других облика рада наставника, васпитача и стручног сарадника у установи.

Члан 41.

Наставник, васпитач и стручни сарадник у звању педагошког саветника може у установи да обавља поједине активности, и то да:

1) пружа стручну помоћ колегама који након самовредновања или спољњег вредновања имају потребу за стручном помоћи, који имају недоумице, дилеме у раду, када деца и ученици не напредују у складу са потенцијалима и имају низак ниво постигнућа;

2) активно учествује у раду тима који припрема школски програм, индивидуални образовни план, програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и др.;

3) учествује у изради развојног плана, годишњег плана рада и плана стручног усавршавања установе;

4) води тим за остваривање угледних часова и активности;

5) учествује у анализирању резултата самовредновања и предлагању мера за побољшање рада установе;

6) покреће иницијативе у сарадњи са родитељима, колегама и јединицом локалне самоуправе за унапређивање друштвене улоге установе;

7) прати напредовање деце и ученика примењујући различите методе и технике;

8) учествује у праћењу развоја компетенција за професију наставника, васпитача и стручних сарадника у установи.

Члан 42.

Наставник, васпитач и стручни сарадник у звању самосталног педагошког саветника може да обавља поједине активности, и то да:

1) планира и остварује програм менторства у установи;

2) ради са приправницима и стажистима у својству ментора у својој установи, а може и у другој, уз сагласност директора;

3) ради са студентима који су на пракси у установи;

4) координира рад тима за приказивање примера добре праксе и иновација у образовно-васпитном раду;

5) учествује у праћењу развоја компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника у односу на постигнућа деце и ученика у оквиру јединице локалне самоуправе или за више установа независно од територијалног распореда;

6) учествује у планирању и остваривању различитих облика стручног усавршавања у установама у оквиру јединице локалне самоуправе или за више установа независно од територијалног распореда.

Члан 43.

Наставник, васпитач и стручни сарадник у звању вишег педагошког саветника може да обавља поједине активности, и то да:

1) сарађује са школском управом, центром за стручно усавршавање на планирању и остваривању различитих облика стручног усавршавања, унапређивања образовно-васпитног рада и квалитета рада установе;

2) учествује у праћењу нивоа развоја и постигнућа деце и ученика у установама у оквиру школске управе;

3) води акциона истраживања или друга истраживања у области образовања и васпитања, анализе ученичких постигнућа и слично;

4) на основу анализе стања предлаже теме за пројекте и програме за установе и запослене у оквиру школске управе;

5) ради у различитим тимовима и радним групама Завода, Завода за вредновања квалитета образовања и васпитања и Министарства.

Члан 44.

Наставник, васпитач и стручни сарадник у звању високог педагошког саветника може да обавља поједине активности, и то да:

1) учествује у обучавању извођача и реализатора програма;

2) обавља и послове саветника – спољног сарадника, ако је изабран по конкурс;

3) води истраживање у области образовања и васпитања од регионалног или националног значаја;

4) даје саветодавну подршку Министарству по питањима развоја образовања.

4. Стицање звања под посебним условима

Члан 45.

Наставник, васпитач и стручни сарадник који на дан ступања на снагу овог правилника испуњава услове из чл. 30 до 33. овог правилника, а има најмање 20 година радног искуства у области образовања и васпитања, може да стекне више звање, иако у претходном звању није провео најмање две, односно три године.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

Програми стручног усавршавања који се налазе у Каталогу за школску 2011/2012. годину, а одобрени су на две године и буду позитивно оцењени, оствариваће се и у школској 2013/2014. години.

Полазницима обука по одобреним програмима из Каталога за школску 2011/2012. годину до 31. августа 2012. године издаје се уверење чији је образац прописан Правилником о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС”, бр. 14/04 и 56/05).

Стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника по програмима одобреним за школску 2012/2013. и 2013/2014. годину оствариваће се похађањем програма обуке:

1) из одговарајућих предмета и области, ради развијања компетенција за уже стручну област: српски језик, библиотекарство, математика, информатика, друштвене науке, природне науке, средње стручно образовање, страни језик, уметност, физичко васпитање, здравствено васпитање, предшколско васпитање и образовање, управљање, руковођење и норматива;

2) ради развијања компетенција за подучавање и учење, подршку развоју личности детета и ученика и комуникацију и сарадњу из области: васпитни рад, општа питања наставе, образовање деце и ученика са посебним потребама, образовање и васпитање на језицима националних мањина.

Завод ће на основу овог правилника расписати конкурс за одобравање програма, почев од школске 2014/2015. године, и то од 1. до 31. октобра 2013. године.

Члан 47.

Наставник, васпитач и стручни сарадник који је засновао радни однос у установи пре 1. јула 2004. године, дужан је да за свој други петогодишњи период оствари 120 бодова за различите облике стручног усавршавања, до краја школске 2013/2014. године.

Наставник, васпитач и стручни сарадник који је засновао радни однос после 1. јула 2004. године, а пре ступања на снагу овог правилника, дужан је да стекне 120 бодова за различите облике стручног усавршавања за свој петогодишњи период.

Наставнику, васпитачу и стручном сараднику стручно усавршавање које је остварио до дана ступања на снагу овог правилника признаје се у складу са одредбама раније важећег прописа, а стечени бодови урачунавају се у број бодова прописан овим правилником.

Приоритетне области – здравствено образовање и развијање здравих стилова живота и одрживи развој и заштита животне средине, важе до 3. марта 2015. године.

Звање стечено по одредбама Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС”, бр. 14/04 и 56/05), које није преведено у одговарајуће звање до дана ступања на снагу овог правилника, превешће се у одговарајуће звање прописано овим правилником.

Члан 48.

Даном ступања на снагу овог правилника, престаје да важи Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС”, бр. 13/12 и 31/12).

Члан 49.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, с тим што ће се одредбе члана 20. примењивати почев од 3. марта 2014. године.

Број 110-00-282/2013-02

У Београду, 23. септембра 2013. године

Министар,

проф. др **Томислав Јовановић**, с.р.

МЕРИЛА ЗА ВРЕДНОВАЊЕ УСЛОВА ЗА СТИЦАЊЕ ЗВАЊА ПЕДАГОШКИ САВЕТНИК, САМОСТАЛНИ ПЕДАГОШКИ САВЕТНИК, ВИШИ ПЕДАГОШКИ САВЕТНИК И ВИСОКИ ПЕДАГОШКИ САВЕТНИК

Услови за стицање звања педагошки саветник, самостални педагошки саветник, виши педагошки саветник и високи педагошки саветник за наставнике вреднују се у односу на:

1. Показани ниво компетенција;
2. Иницирање и учествовање у подизању квалитета педагошке праксе.

Услови за стицање звања за васпитаче и стручне сараднике, до доношења стандарда компетенција, вреднују се у односу на:

1. Степен остварености образовно-васпитних циљева у односу на почетно стање и услове рада у односу на области рада васпитача и стручних сарадника;
2. Иницирање и учествовање у подизању квалитета педагошке праксе.

I. ОБЛАСТИ КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА

1. Показани ниво компетенција

Наставник се оцењује са А за одређену компетенцију ако од укупног броја индикатора има више од 75% показаних у пракси.

Наставник се оцењује са Б за одређену компетенцију ако од укупног броја индикатора ако има више од 50, а мање од 75% показаних у пракси.

Наставник се оцењује са В за одређену компетенцију ако од укупног броја индикатора ако има мање од 50% показаних у пракси.

Наставник има надпросечан степен ако за све компетенције има оцену А, а висок ако за сваку компетенцију има најмање оцену Б.

Показани ниво компетенција вреднују се на основу следећих показатеља у пракси:

Компетенције за наставну област, предмет и методику наставе	Компетенције за поучавање и учење	Компетенције за подршку развоју личности ученика	Ко ко
<ul style="list-style-type: none"> – Остварује функционалне, образовне и васпитне циљеве у складу са општим принципима, циљевима и исходима образовања, наставним планом и програмом предмета који предаје, прилагођавајући их индивидуалним карактеристикама и могућностима ученика; – Усклађује циљеве, садржаје, методе рада и очекиване исходе, хоризонтално и вертикално повезује садржаје унутар школског програма; – Стално прати развој области коју предаје и наставу планира у складу са новинама; – Примењује разноврсне методичке поступке у складу са циљевима, 	<ul style="list-style-type: none"> – Осмишљава подстицајну средину за учење; – Планира праћење и вредновање постигнућа ученика и самовредновање; – Индивидуализује наставу, односно учење; – Омогућава активну улогу ученика у процесу наставе, односно учења; – Подржава ученике да слободно износе своје идеје, постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења; – Континуирано подстиче развој и примену различитих мисаоних 	<ul style="list-style-type: none"> – Уважава индивидуалне карактеристике и потребе развојног нивоа сваког појединог ученика у току припремања и планирања образовно- васпитних активности; – Подстиче мотивацију ученика за учење; – Подстиче и развија личну одговорност за учење; – Прати индивидуално постигнуће ученика у циљу подстицања развоја; – Подстиче и развија самовредновање код ученика; 	<ul style="list-style-type: none"> – пр ва – ро за пл – не из за пр уч – сл ст уч –

<p>исходима и стандардима постигнућа, садржајима наставног предмета, узрасним карактеристикама и индивидуалним могућностима и потребама ученика;</p> <p>– Подстиче и користи употребу различитих медија у настави и одговарајуће и доступне технологије;</p> <p>– Повезује знања из дисциплине коју предаје са знањима из других дисциплина и са ваншколским искуством ученика;</p> <p>– Представља позитиван модел ученицима како се мисли и истражује у дисциплини коју предаје;</p> <p>– Планира и предузима мере подршке ученицима на основу анализе остварености образовних стандарда постигнућа;</p> <p>– Континуирано прати и вреднује постигнућа ученика користећи различите начине вредновања у складу са специфичностима предмета који предаје;</p> <p>– Програм рада припрема тако да уважава: стандардне постигнућа, наставни план и програм и индивидуалне разлике ученика, водећи рачуна о садржајној и временској усклађености;</p> <p>– Систематски уводи ученике у научну дисциплину;</p> <p>– Прати и вреднује интересовања ученика у оквиру предмета који предаје.</p>	<p>вештина (идентификовање проблема, решавање проблема, доношење одлука) и облика мишљења (критичко, аналитичко и дивергентно);</p> <p>– Планира активности полазећи од знања и искустава којима ученици располажу, индивидуалних карактеристика и потреба ученика, постављених циљева, исхода, садржаја и карактеристика контекста у којем ради;</p> <p>– Даје упутства јасна свим ученицима и упућује на трансфер знања;</p> <p>– Планира активности којима се развијају научни појмови код ученика;</p> <p>– Прати и вреднује постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду.</p>	<p>– Подстиче и развија вршњачко вредновање;</p> <p>– Планира интеракцију свих учесника у образовно-васпитном раду, засновану на поштовању различитости и уважавању потреба</p> <p>– Укључује мишљење ученика у вредновање његових постигнућа;</p> <p>– Подстиче иницијативу и слободу исказивања мисли, ставова и уверења код ученика;</p> <p>– Уважава личност и приватност ученика;</p> <p>– Пружа помоћ и подршку ученицима у њиховом организовању и учешћу у свим облицима школског живота;</p> <p>– Заступа најбољи интерес ученика у образовно-васпитном раду;</p> <p>– Развија толеранцију и хуманост код ученика;</p> <p>– Користи различите стратегије праћења развоја различитих аспеката личности ученика (сарадња са другим ученицима, решавање конфликта, реаговање на неуспех);</p> <p>– Вреднује сопствени рад анализирајући и пратећи мотивацију, задовољство, активност ученика на часу, њихову самосталност и истрајност у раду.</p>	<p>по</p> <p>у с</p> <p>–</p> <p>ме</p> <p>св</p> <p>об</p> <p>пр</p> <p>–</p> <p>пр</p> <p>уч</p> <p>ко</p> <p>пр</p> <p>–</p> <p>др</p> <p>ра</p> <p>за</p> <p>–</p> <p>на</p> <p>ро</p> <p>за</p> <p>за</p> <p>–</p> <p>у</p> <p>ли</p> <p>ро</p> <p>па</p> <p>ва</p> <p>–</p> <p>ко</p> <p>ин</p> <p>о</p> <p>уч</p> <p>–</p> <p>ос</p> <p>об</p> <p>пр</p> <p>об</p> <p>ак</p> <p>њ</p> <p>мо</p> <p>–</p> <p>др</p> <p>по</p>
---	---	---	---

*СТЕПЕН ОСТВАРЕНОСТИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИХ
ЦИЉЕВА У ОДНОСУ НА ПОЧЕТНО СТАЊЕ И УСЛОВЕ РАДА ВАСПИТАЧА И СТРУЧНИХ
САРАДНИКА*

Васпитач и стручни сарадник може да буде оцењен са А, Б или В.

Стручни сарадник и васпитач са А за одређену област рада ако од укупног броја индикатора има више од 75% показаних у пракси.

Стручни сарадник и васпитач се оцењује са Б за одређену област рада ако од укупног броја индикатора ако има више од 50, а мање од 75% показаних у пракси.

Стручни сарадник и васпитач се оцењује са В за одређену област рада ако од укупног броја индикатора ако има мање од 50% показаних у пракси.

Стручни сарадник и васпитач има надпросечан степен ако за сваку област рада има најмање А, а висок степен ако за сваку област рада има најмање оцену Б.

II. ОБЛАСТИ РАДА ВАСПИТАЧА

а) Васпитач у предшколској установи

1. Планирање и програмирање васпитно-образовних активности;
2. Васпитно-образовни рад;
3. Праћење постигнућа деце;
4. Подршка деци;
5. Сарадња са породицом и друштвеном заједницом.

б) Васпитач у школи са домом и дому ученика

1. Планирање и програмирање васпитно-образовних активности;
2. Васпитни рад;
3. Праћење развоја и напредовања ученика;
4. Подршка ученицима;
5. Сарадња са родитељима и друштвеном заједницом.

III. ОБЛАСТИ РАДА СТРУЧНОГ САРАДНИКА

а) Психолог, педагог, андрагог, дефектолог и социјални радник у школи

1. Планирање и програмирање образовно-васпитних активности;
2. Сарадња са наставницима;
3. Рад са ученицима;
4. Сарадња са родитељима и друштвеном заједницом;
5. Истраживање образовно-васпитне праксе (аналитичко-истраживачке активности).

б) Психолог, педагог, андрагог, дефектолог и социјални радник у предшколској установи

1. Планирање и програмирање васпитно-образовног рада;
2. Сарадња са васпитачима;
3. Рад са децом;
4. Сарадња са породицом и друштвеном заједницом;
5. Истраживање васпитно-образовне праксе (аналитичко-истраживачки рад).

в) Библиотекар у школи

1. Уређеност фонда;
2. Рад са ученицима;
3. Сарадња са наставницима;
4. Информативно-документациони рад;
5. Културни и јавни рад.

ПОКАЗАТЕЉИ ОСТВАРЕНОСТИ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИХ ЦИЉЕВА У ОБЛАСТИМА РАДА ВАСПИТАЧА

а) Васпитач у предшколској установи

1. Планирање и програмирање васпитно-образовних активности:
  - 1.1. Структурира средину за учење и развој уз активно учешће деце;
  - 1.2. Припрема средства и материјал за игру, учење и друге активности у складу са потребама, интересовањима и актуелним дешавањима у васпитној групи и окружењу;

1.3. Усклађује циљеве, садржаје, методе и облике рада са потребама, могућностима и узрасним карактеристикама деце;

1.4. Планира васпитно-образовне активности на основу посматрања деце, евалуације постигнућа групе и појединог детета и самоевалуације;

1.5. Планира сарадњу са породицом и друштвеном заједницом у остваривању васпитно-образовних активности;

1.6. Тимски програмира васпитно-образовни процес;

1.7. Планира користећи стручну литературу.

2. Васпитно-образовни рад:

2.1. Примењује индивидуализовани приступ током неге и васпитног рада;

2.2. Подстиче самосталност у стицању културно-хигијенских навика;

2.3. Примењује разноврсне методе и облике рада;

2.4. Подстиче мотивацију деце за активност;

2.5. Креира ситуације у којима деца могу да врше избор;

2.6. Подржава иницијативу деце у избору активности и средстава;

2.7. Подстиче и негује развој симболичке игре и дечје стваралаштво у свим доменима изражавања;

2.8. На старијим узрастима примењује издвојене секвенце учења;

2.9. Подстиче и унапређује ситуационо учење.

3. Праћење постигнућа деце:

3.1. Прати индивидуални развој и постигнућа појединог детета;

3.2. Прати и процењује развој и постигнућа васпитне групе у целини;

3.3. Мења васпитне поступке у циљу унапређења развоја;

3.4. Врши размену информација о детету са родитељима по потреби и са стручним сарадницима;

3.5. Континуирано врши евалуацију рада самостално и у сарадњи са стручним сарадником, односно стручном службом;

3.6. Подстиче и развија самовредновање код деце;

- 3.7. Подстиче и развија вршњачко вредновање;
- 3.8. Примењује принципе ненасилне комуникације у исказивању својих запажања.

4. Рад са децом:

- 4.1. Остварује одговарајуће поступке у процесу адаптације деце;
- 4.2. Ствара и одржава позитивну социјалну климу у васпитној групи;
- 4.3. Подстиче атмосферу међусобног поверења и осећања сигурности;
- 4.4. Уважава и поштује свако поједино дете и његову приватност;
- 4.5. Негује слободу изражавања мисли и осећања;
- 4.6. Помаже детету да препозна своје потребе и изрази их на адекватан начин;
- 4.7. Води рачуна о квалитету културне понуде у оквиру рада са децом;
- 4.8. Развија толеранцију и хуманост код деце.

5. Сарадња са породицом и друштвеном заједницом:

5.1. Организује различите облике и видове сарадње са породицом и друштвеном заједницом;

5.2. Покреће и прихвата иницијативу родитеља и представника друштвене заједнице;

5.3. Ангажује родитеље и друге чланове породице у остваривању васпитно-образовних активности у складу са њиховим могућностима и потребама деце;

5.4. Негује партнерски однос у сарадњи са родитељима.

5.5. Користи могућности друштвене заједнице за подстицање развоја деце.

б) Васпитач у школи са домом и дому ученика

1. Планирање и програмирање васпитно-образовних активности:

- 1.1. Осмишљава подстицајну средину за васпитни рад;
- 1.2. Усклађује циљеве, садржаје, методе рада и очекиване исходе;
- 1.3. Планира вредновање и самовредновање;
- 1.4. Тимски програмира васпитно-образовни процес;

1.5. Уважава индивидуалне карактеристике и потребе развојног нивоа сваког појединог ученика у току припремања и планирања васпитно-образовних активности;

1.6. Планира сарадњу са родитељима и друштвеном заједницом у остваривању васпитно-образовних активности;

1.7. Васпитно-образовни рад планира у складу са савременом праксом.

2. Васпитно-образовни рад:

2.1. Примењује разноврсне методе и облике васпитног рада;

2.2. Индивидуализује васпитне активности;

2.3. Омогућује активну улогу ученика у процесу васпитног рада;

2.4. Подстиче мотивацију ученика за све васпитно-образовне активности;

2.5. Подстиче и развија личну одговорност ученика;

2.6. Подстиче и користи нове васпитне садржаје;

2.7. Уважава индивидуалне карактеристике и потребе развојног нивоа у процесу васпитног рада;

2.8. Поседује и користи знања из више дисциплина у васпитном раду са ученицима;

2.9. Представља позитиван модел ученицима;

2.10. Континуирано припрема и води ученике на такмичења, односно смотре.

3. Праћење развоја и вредновање ученика:

3.1. Прати индивидуално постигнуће ученика у циљу подстицања развоја;

3.2. Благовремено и континуирано даје информације ученику о његовом општем напредовању;

3.3. Подстиче и развија самовредновање код ученика;

3.4. Подстиче и развија вршњачко вредновање;

3.5. Осмишљава и примењује разноврсне начине праћења и вредновања постигнућа;

3.6. Уважава индивидуалне карактеристике и потребе развојног нивоа у току праћења општег напредовања ученика;

3.7. Примењује принципе ненасилне комуникације у саопштавању својих запажања.

4. Рад са ученицима:

4.1. Подстиче иницијативу и слободу казивања, мисли, ставова и уверења код ученика;

4.2. Уважава и поштује личност ученика;

4.3. Подстиче и развија стварање позитивне социјалне климе у васпитној групи и дому;

4.4. Гради атмосферу међусобног поверења;

4.5. Уважава дечју приватност;

4.6. Заступа најбољи интерес детета, односно ученика, у васпитно-образовном раду;

4.7. Користи конструктиван приступ у комуникацији са ученицима.

5. Сарадња са родитељима и друштвеном заједницом:

5.1. Са родитељима и друштвеном заједницом ради на утврђивању заједничких интереса;

5.2. Покреће, прихвата и ради на остваривању иницијативе родитеља и друштвене заједнице у остваривању заједничких интереса;

5.3. Уважава и поштује личност и приватност родитеља;

5.4. Благовремено и континуирано размењује информације са родитељима о развоју и постигнућу ученика;

5.5. Ангажује родитеље у остваривању васпитно-образовних активности у складу са њиховим интересовањима и могућностима;

5.6. Користи могућности друштвене заједнице за подстицање развоја ученика.

*ПОКАЗАТЕЉИ ОСТВАРЕНОСТИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИХ ЦИЉЕВА У ОБЛАСТИМА
РАДА СТРУЧНОГ САРАДНИКА*

а) Психолог, педагог, андрагог, дефектолог и социјални радник у школи

1. Планирање и програмирање образовно-васпитних активности:

1.1. Сарађује са наставницима у осмишљавању подстицајне средине за учење;

1.2. Сарађује са наставницима у усклађивању циљева, садржаја, метода рада и очекиваних исхода са потребама и могућностима ученика;

1.3. Подстиче и помаже наставницима у планирању различитих облика вредновања сопствених и ученичких постигнућа;

1.4. Учествоје у тимском планирању и програмирању образовно-васпитног процеса и избору уџбеника;

1.5. Указује наставницима на индивидуалне карактеристике и потребе развојних нивоа ученика у функцији припремања и планирања образовно-васпитних активности;

1.6. Покреће и планира сарадњу са родитељима и друштвеном заједницом у остваривању образовно-васпитних циљева и задатака и учествује у њеном остваривању;

1.7. Активно учествује у школском тиму у изради плана развоја школе и у конципирању и остваривању разноврсних школских пројеката.

2. Сарадња са наставницима:

2.1. Са наставницима ради на конструктивном решавању сукоба у одељењу;

2.2. Покреће и развија тимски рад у колективу;

2.3. Покреће и подстиче примену тематског интердисциплинарног приступа у настави;

2.4. Промовише активну улогу ученика у процесу наставе, односно учења;

2.5. Ради са наставницима на примени знања о различитим стилевима учења у процесу наставе;

2.6. Ради са наставницима на креирању различитих облика наставног процеса у складу са индивидуалним својствима ученика и потребама деце различитог развојног нивоа;

2.7. Представља позитиван модел наставницима у примени комуникацијских вештина;

2.8. Предлаже, организује и остварује различите видове стручног усавршавања за наставнике;

2.9. Осмишљава и примењује разноврсне начине праћења и вредновања;

2.10. Подстиче и организује укључивање наставника у различите пројекте;

2.11. Ради са наставницима на унапређивању менталног здравља ученика;

3. Рад са ученицима:

- 3.1. Прати индивидуална постигнућа ученика у циљу подстицања развоја;
  - 3.2. Благовремено и континуирано ради на превенцији менталног здравља ученика;
  - 3.3. Подстиче иницијативу и слободу исказивања мисли, ставова и уверења код ученика;
  - 3.4. Уважава личност ученика и његову приватност;
  - 3.5. Подстиче стварање позитивне социјалне климе у одељењу и ради на њеном развоју;
  - 3.6. Подстиче укључивање ученика у рад ученичких организација и помаже осмишљавању активности;
  - 3.7. Заступа најбољи интерес детета у свом раду;
  - 3.8. Континуирано прати и подстиче емоционални, социјални и интелектуални развој ученика;
  - 3.9. Примењује разноврсне методе и технике дијагностичног и саветодавног рада са ученицима (индивидуално и групно) и користи конструктиван приступ у раду са ученицима;
  - 3.10. Систематски и континуирано ради на професионалној оријентацији ученика.
4. Сарадња са родитељима и друштвеном заједницом:
    - 4.1. Покреће и прихвата иницијативу родитеља и друштвеном заједницом у остваривању заједничких интереса и ради на утврђивању заједничких интереса;
    - 4.2. Уважава и поштује личност и приватност родитеља;
    - 4.3. Благовремено и континуирано размењује информације са родитељима о напретку и развоју ученика;
    - 4.4. Примењује разноврсне методе саветодавног рада са родитељима;
    - 4.5. Иницира, организује и остварује различите видове обуке за родитеље.
5. Истраживање образовно-васпитне праксе (аналитичко истраживачке активности):
    - 5.1. Испитује специфичне проблеме школе, предлаже мере за њихово решавање и прати њихове ефекте;
    - 5.2. Иницира и прати увођење различитих огледа и пројеката у школи;

5.3. Упознаје наставничко веће, савет родитеља и школски одбор са резултатима истраживања;

5.4. Прати најновија достигнућа педагошко-психолошке науке и примењује их у раду са ученицима и наставницима;

5.5. Израђује посебне прегледе, извештаје и анализе из домена свог рада и за потребе стручних органа.

б) Стручни сарадници у предшколској установи

1. Планирање и програмирање васпитно-образовних активности:

1.1. Активно учествује у изради плана развоја предшколске установе;

1.2. Учествује у тимском планирању и програмирању васпитно-образовног рада;

1.3. Даје инструкције васпитачима у усклађивању циљева, садржаја, метода рада са потребама, могућностима и интересовањима деце;

1.4. Указује на индивидуалне карактеристике и потребе развојних нивоа деце у функцији припремања и планирања васпитно-образовних активности;

1.5. Помаже васпитачима у планирању различитих облика праћења сопствене васпитне праксе и постигнућа деце;

1.6. Даје инструкције васпитачима у осмишљавању подстицајне средине за учење;

1.7. Иницира и планира сарадњу са породицом и друштвеном заједницом у циљу остваривања васпитно-образовних циљева и задатака.

2. Сарадња са васпитачима:

2.1. Пружа помоћ васпитачима у планирању усмереном ка концепту отвореног система васпитања и образовања;

2.2. Подстиче тимски рад у предшколској установи и тимску евалуацију рада предшколске установе;

2.3. Иницира, подстиче и помаже васпитачима у организацији индивидуалног и групног рада са децом;

2.4. Промовише активну улогу детета у процесу васпитно-образовног рада;

2.5. Усмерава васпитаче у откривању различитих стилова учења код деце;

2.6. Размењује информације са васпитачима о индивидуалним карактеристикама развоју и потребама деце;

2.7. Ради на примени и развијању комуникацијских вештина;

2.8. Организује различите видове стручног усавршавања;

2.9. Помаже васпитачима у развијању процеса самооцењивања;

2.10. Укључује се у планирање и остваривање сарадње са школом.

3. Рад са децом:

3.1. Ради на остваривању права детета и заступа најбољи интерес детета;

3.2. Прати постигнућа деце у циљу подстицања развоја;

3.3. Подстиче стварање позитивне социјалне климе у групи;

3.4. Гради атмосферу међусобног поверења;

3.5. По потреби примењује разноврсне методе и технике дијагностичког рада са децом;

3.6. Остварује сарадњу са стручним специјалистичким службама и институцијама у интересу детета;

3.7. Плански заједно са васпитачима укључује родитеље у рад у васпитној групи;

3.8. Уважава приватност породице;

3.9. Прати реализацију културне понуде намењене деци у предшколској установи и успоставља и примењује критеријуме за избор одговарајуће понуде;

3.10. По потреби примењује различити саветодавни рад са дететом и породицом;

4. Сарадња са породицом и друштвеном заједницом:

4.1. Сарађује са породицом и друштвеном заједницом у циљу унапређења делатности;

4.2. Покреће, организује и остварује различите видове сарадње са породицом;

4.3. Покреће и прихвата иницијативу родитеља и друштвене заједнице у остваривању заједничких интереса;

4.4. По потреби размењује информације са родитељима о напретку и развоју деце;

4.5. Покреће и организује различите видове сарадње са школом у циљу остваривања континуитета васпитно-образовног процеса;

4.6. Остварује сарадњу са различитим стручним институцијама и стручним удружењима.

5. Истраживање васпитно-образовне праксе (аналитичко-истраживачке активности):

5.1. Прати најновија достигнућа педагошко-психолошке науке и примењује их у раду са децом и васпитачима;

5.2. Иницира и прати увођење различитих програма у предшколској установи;

5.3. Испитује специфичне проблеме васпитно-образовног рада, предлаже мере за њихово решавање и прати њихове ефекте;

5.4. Упознаје стручно веће са резултатима истраживања васпитно-образовне праксе;

5.5. Израђује посебне извештаје и анализе из домена свог рада.

в) Библиотекар у школи

1. Уређеност фонда:

1.1. Обезбеђује библиотечку грађу којом се подржава целокупан наставни процес;

1.2. Планира набавку наслова у складу са испитним и утврђеним потребама и интересовањима ученика и наставника;

1.3. Прати текућу издавачку продукцију у складу са потребама школе;

1.4. Изналази разноврсне начине за обнову књижног и некњижног фонда;

1.5. Уводи у фонд нове носаче информација;

1.6. Брине о заштити и очувању књижне и некњижне грађе;

1.7. Ради на аутоматизацији укупног библиотечног пословања.

2. Рад са ученицима:

2.1. Прати индивидуална интересовања ученика у циљу подстицања њиховог развоја;

2.2. Оспособљава ученике за самостално коришћење извора знања;

2.3. Подстиче иницијативу и слободу исказивања мисли, ставова и уверења код ученика;

2.4. Уважава и поштује интересовања ученика приликом избора наслова;

2.5. Континуирано ради на навикавању ученика на пажљиво руковање књижном и некњижном грађом;

2.6. Укључује посебно заинтересоване ученике у рад библиотеке;

2.7. Помаже ученицима у налажењу и избору литературе за израду различитих задатака;

2.8. Гради атмосферу међусобног поверења;

2.9. Уважава дечју приватност;

2.10. Заступа најбољи интерес детета у образовно-васпитном раду;

2.11. Оспособљава ученике за стално образовање након завршеног школовања;

2.12. Помаже ученику да развије критички однос према изворима знања.

3. Сарадња са наставницима:

3.1. Истражује посебне потребе образовно-васпитног рада у школи у циљу набавке уже и шире литературе;

3.2. Уважава потребе и интересовања наставника;

3.3. Укључује се у израду развојног плана школе;

3.4. Препоручује наставницима различите нове носаче информација;

3.5. Помаже наставницима у избору и примени различите литературе за наставу;

3.6. Остварује различите видове стручног усавршавања за наставнике;

3.7. Организује часове у сарадњи са наставницима.

4. Информационо-документациони рад:

4.1. Систематски информише кориснике о новим издањима;

4.2. Припрема тематске изложбе библиотечко-информацијске грађе;

4.3. Промовише коришћење различитих извора знања у наставном процесу;

4.4. Обучава кориснике у коришћењу каталога и претраживању базе података по различитим параметрима;

4.5. Израђује и ажурира каталоге у складу са изменама библиотечке класификације.

5. Културни и јавни рад:

- 5.1. Организује сарадњу са позориштима, музејима, галеријама и другим установама и организацијама из области културе;
- 5.2. Укључује се у библиотечко-информациони систем;
- 5.3. Организује књижевне сусрете и трибине;
- 5.4. Сарађује у организовању смотре и такмичења у литерарном стваралаштву;
- 5.5. Активно учествује у организацији приредби које се припремају у школи или друштвеној заједници;
- 5.6. Сарађује са родитељима у вези са изналажењем заједничких интереса и могућностима за побољшање рада библиотеке.

2. ИНИЦИРАЊЕ И УЧЕСТВОВАЊЕ У ПОДИЗАЊУ КВАЛИТЕТА ПЕДАГОШКЕ ПРАКСЕ

Услов за стицање звања педагошки саветник, самостални педагошки саветник, виши педагошки саветник и високи педагошки саветник – Иницирање и учествовање у подизању квалитета педагошке праксе оцењује се кроз врсте и број активности у обављању послова наставника, васпитача и стручног сарадника.

ТАБЕЛА ВРСТЕ И БРОЈА АКТИВНОСТИ ЗА ЗВАЊА НАСТАВНИКА, ВАСПИТАЧА И СТРУЧНОГ САРАДНИКА

	Врста активности	Педагошки саветник	Самостални педагошки саветник	Виши педагошки саветник	Високи педагошки саветник
Број активности (количина)	А (макс. могуће 14)	10	6	4	2
	Б (макс. могуће 14)	8	10	6	6
	В (макс. могуће 11)		2	8	7
	Г (макс. могуће 8)				3

Уколико је наставник, васпитач и стручни сарадник остварио активност из врсте активности која није предвиђена за звање за које се пријављује, та активност може да замени само једну из сваке врсте која је прописана.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ ЗА ЗВАЊА НАСТАВНИКА

А

- 1) Извођење најмање два часа наставе на којима је присутан студент или приправник са ментором и заједничко анализирање наставе;
- 2) Извођење најмање пет огледних часова, односно активности;

- 3) Тимско учествовање у припремању најмање пет часова наставе, односно активности у школи;
- 4) Учешће у анализи најмање пет часова наставе, односно активности одржаних у школи;
- 5) Коришћење аудио-визуелних средстава ради остваривања образовно-васпитних циљева;
- 6) Приказ новина стручном органу школе из научне дисциплине, односно области уметности из које изводи наставу;
- 7) Организовање предавања, трибине, смотре, књижевних сусрета, академије или изложбе радова у школи;
- 8) Израда наставног средства и његово приказивање стручном органу школе;
- 9) Објављивање приказа стручног рада, односно књиге у стручном часопису;
- 10) Објављивање стручног рада у стручном часопису;
- 11) Организовање одласка ученика у биоскоп, позориште, на концерте или спортске манифестације;
- 12) Ангажовање у раду стручног актива, односно друштва на нивоу општине, односно града;
- 13) Учествовање на стручним скуповима на нивоу региона, односно Републике;
- 14) Учествовање на стручним, односно студијским путовањима.

Б

- 1) Вођење радионица, најмање два различита излагања или огледна часа на стручном скупу или саветовању на нивоу општине, односно града;
- 2) Истраживања образовно-васпитне праксе на нивоу друштвене заједнице и давање приказа њихових резултата на наставничком већу;
- 3) Рад у стручном друштву на нивоу Републике (у управи стручног друштва или стручним комисијама);
- 4) Учешће у истраживачком пројекту у вези са унапређивањем образовно-васпитне праксе;
- 5) Организовање рада ученичких организација и подстицање учешћа ученика у њима;
- 6) Учествовање у изради школског програма;

- 7) Објављивање приказа страног стручног рада, односно књиге која није преведена у стручном часопису;
- 8) Организовање предавања, трибине, смотре, књижевних сусрета, академије или изложбе радова на нивоу општине, града, односно Републике;
- 9) Ауторство или коауторство примера добре праксе објављеног у публикацији центра или Министарства;
- 10) Учествовање у организовању регионалних, односно републичких семинара;
- 11) Координација или вођење програма огледа на нивоу школе;
- 12) Пласман ученика које је припремао наставник на општинским или окружним такмичењима;
- 13) Рецензија уџбеника, приручника или радне свеске која је одобрена за употребу;
- 14) Руковођење стручним активом, односно друштвом на нивоу општине или града.

В

- 1) Учествовање на међународном скупу или саветовању;
- 2) Креирање програма стручног усавршавања у школи;
- 3) Координисање израде школског програма;
- 4) Руковођење стручним друштвом на градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 5) Коауторство истраживачког пројекта у вези са унапређивањем образовно-васпитне праксе;
- 6) Подстицање и укључивање запослених у школи на различите облике стручног усавршавања;
- 7) Пласман ученика које је наставник припремао на републичким, односно савезним такмичењима;
- 8) Координација истраживачког пројекта у вези са унапређивањем образовно-васпитне праксе у оквиру друштвене заједнице;
- 9) Коауторство патентираног наставног средства;
- 10) Излагање или вођење радионице на стручном скупу, односно саветовању на републичком нивоу;
- 11) Коауторство приручника или радне свеске одобрене за употребу.

Г

- 1) Припремање ученика за међународна такмичења;
- 2) Подизање информатичке културе у школи са циљем размене информација;
- 3) Ауторство патентираног наставног средства;
- 4) Подстицање, учествовање или укључивање школе у међународне образовне пројекте;
- 5) Ауторство или коауторство одобреног програма или пројекта у образовању;
- 6) Вођење радионице на међународном скупу или семинару, односно излагање;
- 7) Ауторство истраживачког пројекта;
- 8) Ауторство, односно коауторство уџбеника или збирке задатака која је одобрена за употребу.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ ЗА ЗВАЊА ВАСПИТАЧА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

А

- 1) Примењивање актуелних садржаја стручног усавршавања у непосредном раду са децом;
- 2) Развијање модела отвореног система васпитања и образовања на основу посматрања деце;
- 3) Тимско учествовање у припремању најмање пет активности или акција у предшколској установи;
- 4) Организовање најмање две заједничке активности или акције деце и родитеља током године;
- 5) Континуирани рад на стварању богате и подстицајне средине за игру и учење у сарадњи са децом и родитељима;
- 6) Остваривање већине активности кроз тимске облике рада;
- 7) Ангажовање у раду стручног друштва на градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 8) Организовање трибина, изложби дечјег стваралаштва и различитих манифестација у предшколској установи;
- 9) Објављивање приказа стручног рада или књиге у стручном часопису;

- 10) Давање приказа стручног рада стручном органу предшколске установе;
- 11) Учествовање на стручним скуповима на градском, односно регионом или републичком нивоу;
- 12) Ауторство дидактичког средства или играчке;
- 13) Коауторство у изради дидактичког средства или играчке;
- 14) Учествовање на стручним или студијским путовањима.

Б

- 1) Вођење радионица, најмање два различита излагања или активности на стручном органу у предшколској установи;
- 2) Иницирање и стварање услова за укључивање родитеља, као активних учесника, у креирање васпитно-образовног процеса;
- 3) Израда наставног материјала за рад са децом предшколског узраста;
- 4) Објављивање приказа стручног рада или књиге, која није преведена, у стручном часопису;
- 5) Објављивање стручног рада у стручном часопису;
- 6) Организовање и вођење радионица са родитељима;
- 7) Учествовање у акционом истраживању васпитно-образовне праксе у оквиру предшколске установе;
- 8) Редакторски рад у стручном часопису;
- 9) Давање рецензије приручника или радних листова који су одобрени за употребу;
- 10) Унапређивање васпитно-образовног рада применом актуелних садржаја стручног усавршавања у непосредном раду са децом и њихова даља разрада;
- 11) Остваривање квалитетне сарадње са друштвеном заједницом;
- 12) Учествовање у тимском раду на изради наставног материјала за рад са децом предшколског узраста;
- 13) Учествовање у организовању регионалних или републичких семинара;
- 14) Руковођење стручним друштвом на нивоу општине.

В

- 1) Координација акционог истраживања васпитно-образовне праксе на нивоу друштвене заједнице;
- 2) Учествовање на међународном стручном скупу;
- 3) Излагање или вођење радионице на стручном скупу на републичком нивоу;
- 4) Коауторство у истраживачком пројекту у вези са унапређивањем васпитно-образовне праксе на нивоу друштвене заједнице;
- 5) Учествовање у креирању програма стручног усавршавања у предшколској установи;
- 6) Укључивање родитеља у процес планирања васпитно-образовног рада;
- 7) Коауторство у изради одобреног приручника или радних листова;
- 8) Иницирање и остваривање стручне размене између предшколских установа на градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 9) Коауторство у одобреном програму или пројекту;
- 10) Учествовање у руковођењу стручним друштвом на регионалном или републичком нивоу;
- 11) Остваривање сарадње са друштвеном заједницом којом се доприноси унапређењу рада предшколске установе.

Г

- 1) Ауторство истраживачког пројекта у вези са унапређивањем васпитно-образовне праксе на нивоу друштвене заједнице;
- 2) Вођење радионице или излагање на међународном скупу;
- 3) Иницирање и учествовање у укључивању предшколске установе у међународни пројекат;
- 4) Подизање информатичке културе у предшколској установи са циљем размене информација на републичком и међународном нивоу;
- 5) Учествовање у раду стручних тела, односно комисија центра или Министарства;
- 6) Ауторство патентираног дидактичког средства;
- 7) Ауторство одобреног програма или пројекта;
- 8) Ауторство одобреног приручника или радних листова.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ ЗА ЗВАЊА ВАСПИТАЧА У ШКОЛИ СА ДОМОМ И ДОМУ УЧЕНИКА

А

- 1) Извођење најмање две васпитне активности из програма васпитног рада на којима је присутан студент или приправник са ментором и њихово заједничко анализирање;
- 2) Извођење најмање пет огледних васпитних активности;
- 3) Учествовање у припремању најмање пет васпитних активности у дому;
- 4) Учествовање у анализирању најмање пет васпитних активности одржаних у дому;
- 5) Употреба аудио-визуелних средстава ради остваривања васпитно-образовних циљева;
- 6) Иновације у васпитно-образовним активностима и њихово представљање стручном органу дома;
- 7) Објављивање приказа стручног рада или књиге у стручном часопису;
- 8) Објављивање стручног рада у стручном часопису;
- 9) Организовање предавања, трибине, смотре, књижевних сусрета, академије или изложбе радова у дому;
- 10) Учествовање у истраживачком пројекту;
- 11) Организовање одласка ученика дома у биоскоп, позориште на концерте или спортске манифестације;
- 12) Ангажовање у раду стручног актива на општинском, градском, односно регионалном нивоу;
- 13) Учествовање на стручним скуповима на градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 14) Учествовање на стручном или студијском путовању.

Б

- 1) Огледно извођење активности васпитног рада, најмање два излагања, односно вођење радионица на стручном скупу или саветовању на општинском, градском, односно регионалном нивоу;
- 2) Остваривање истраживања у вези са васпитним радом на нивоу друштвене заједнице и давање приказа њихових резултата педагошком већу;

- 3) Учествовање у организовању семинара на градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 4) Организовање предавања, трибине, смотре, књижевних сусрета, академије или изложбе на општинском, градском, односно регионалном нивоу;
- 5) Рад у стручном друштву на нивоу Републике (у управи стручног друштва или стручним комисијама);
- 6) Учествовање у изради васпитног програма дома;
- 7) Објављивање приказа стручног рада или књиге која није преведена у стручном часопису;
- 8) Израда и припрема иновације у васпитним активностима;
- 9) Стални рад на оспособљавању ученика за самостално учење;
- 10) Координација, односно вођење програма огледа на нивоу дома;
- 11) Пласман ученика које је припремао васпитач за такмичење на општинском или градском, односно регионалном нивоу;
- 12) Објављивање стручног рада у стручном часопису, односно рецензија уџбеника, приручника, радне свеске одобрене за употребу;
- 13) Учествовање у истраживачком пројекту у вези са унапређивањем васпитног рада у дому;
- 14) Руковођење стручним активом или друштвом на општинском или градском, односно регионалном нивоу.

В

- 1) Учествовање у међународном пројекту, скупу или саветовању;
- 2) Пласман ученика које је припремао васпитач за такмичење на републичком, односно савезном нивоу;
- 3) Креирање програма стручног усавршавања у оквиру дома;
- 4) Руковођење стручним друштвом на републичком нивоу;
- 5) Координисање израде васпитног програма дома;
- 6) Подстицање и укључивање запослених у дому на различите облике стручног усавршавања;
- 7) Подстицање родитеља на укључивање у активност дома;

- 8) Коауторство за патентирано наставно средство;
- 9) Вођење радионице или излагање на стручном скупу, саветовању на републичком, односно савезном нивоу;
- 10) Коауторство приручника одобреног за употребу;
- 11) Вођење истраживачког пројекта.

Г

- 1) Припремање ученика за учествовање на међународним такмичењима;
- 2) Подизање информатичке културе у дому са циљем размене информација;
- 3) Ауторство, односно коауторство патентираног наставног средства;
- 4) Подстицање и учествовање у укључивање дома у међународне образовне пројекте;
- 5) Ауторство или коауторство одобреног програма или пројекта у васпитном раду;
- 6) Вођење радионице или излагање на међународном скупу, односно семинару;
- 7) Ауторство истраживачког пројекта;
- 8) Ауторство приручника или радне свеске одобрене за употребу.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ ЗА ЗВАЊА СТРУЧНОГ САРАДНИКА У ШКОЛИ, ШКОЛИ СА ДОМОМ И ДОМУ УЧЕНИКА

А

- 1) Учествовање у припремању најмање пет часова, односно активности у школи, школи са домом, односно дому ученика (у даљем тексту: школи, односно дому);
- 2) Давање приказа две технике за рад у одељењу, односно групи на седници наставничког, односно педагошког већа;
- 3) Приказивање најмање пет техника, односно вештина у раду са ученицима;
- 4) Учествовање у изради школских пројеката;
- 5) Ауторство или коауторство најмање три сценарија радионица за рад са наставницима, ученицима, односно родитељима.
- 6) Коришћење савремених педагошко-психолошких инструмената ради остваривања образовно-васпитних циљева;

- 7) Представљање педагошких, психолошких новина и савремених праваца промена у области образовања на стручном скупу у школи, односно дому;
- 8) Објављивање приказа стручног рада, односно књиге у стручном часопису;
- 9) Објављивање стручног рада у стручном часопису;
- 10) Организовање предавања, трибине, смотре, књижевних сусрета, академије или изложбе радова у школи, односно дому;
- 11) Учествовање у организовању културних и спортских активности наставника и ученика ван школе, односно дома;
- 12) Ангажовање у раду стручног актива или друштва на општинском или градском, односно регионалном нивоу;
- 13) Учествовање на стручним скуповима на градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 14) Учествовање на стручном, односно студијском путовању.

Б

- 1) Вођење радионица, односно најмање два различита излагања на стручном скупу или саветовању на општинском или градском, односно регионалном нивоу;
- 2) Истраживање у вези са унапређивањем образовно-васпитне праксе на нивоу друштвене заједнице и давање приказа њихових резултата на седници стручног органа школе, односно дома;
- 3) Ауторство или коауторство примера добре праксе објављених у публикацијама центра или Министарства;
- 4) Обучавање наставника за истраживање образовно-васпитне праксе;
- 5) Организовање предавања, трибине, смотре, књижевних сусрета, академије или изложбе радова на нивоу општине, односно града;
- 6) Активирање рада подружница и других струковних или ученичких организација;
- 7) Организовање рада ученичких организација и подстицање учешће ученика у њима;
- 8) Координација или вођење програма огледа у школи, односно дому;
- 9) Учествовање у изради школског, односно васпитног програма;
- 10) Руковођење истраживачким пројектом усмереним на повећање квалитета рада у школи, односно дому;

11) Руковођење стручним активом, односно друштвом на општинском, градском, односно републичком нивоу;

12) Учешће у организовању градских, односно регионалних или републичких семинара;

13) Објављивање приказа страног стручног рада, односно књиге која није преведена у стручном часопису;

14) Објављивање стручног рада у стручном часопису, односно рецензија уџбеника, приручника или радне свеске одобрене за употребу.

В

1) Коауторство програма стручног усавршавања наставника и стручних сарадника на градском, односно регионалном или републичком нивоу;

2) Израда акционог плана стручног усавршавања у школи, односно дому;

3) Коауторство приручника, радне свеске, наставног средства, педагошког или психолошког инструмента одобреног за употребу;

4) Извођење обуке за стручно усавршавање наставника и стручних сарадника у школи, односно дому;

5) Подстицање укључивања родитеља у активности школе у циљу унапређивања квалитета рада;

6) Ауторство или коауторство у истраживачком пројекту;

7) Вођења радионица, односно најмање два различита излагања на стручном скупу или саветовању на републичком, односно савезном нивоу;

8) Обучавање ученика за вршњачку едукацију;

9) Координисање израде школског, односно васпитног програма;

10) Сарадња са стручним институцијама у примени програма унапређивања образовно-васпитног процеса;

11) Учествовање на међународном скупу, односно саветовању.

Г

1) Организовање информационе инфраструктуре у школи, односно дому;

2) Ауторство или коауторство мерног инструмента верификованог од стране стручног друштва, удружења или центра;

- 3) Ауторство, односно коауторство програма стручног усавршавања стручних сарадника на градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 4) Ауторство или коауторство уџбеника, ауторство приручника, радне свеске или збирке задатака одобрене за употребу;
- 5) Ауторство, односно коауторство патентираног или одобреног наставног средства;
- 6) Вођење радионице или излагање на међународном скупу, односно семинару;
- 7) Ауторство, односно коауторство одобреног пројекта у циљу унапређивања образовно-васпитне праксе и праћење његове примене;
- 8) Подстицање и учествовање у укључивање школе, односно дома у међународне образовне пројекте.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ ЗА ЗВАЊА СТРУЧНОГ САРАДНИКА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

А

- 1) Учествовање у припремању најмање пет активности или акција у предшколској установи;
- 2) Ангажовање у изради плана акционог истраживања на основу резултата анализе васпитно-образовне праксе, односно евалуације и самоевалуације;
- 3) Иницирање и стварање услова за активно укључивање породице у живот и рад предшколске установе;
- 4) Остваривање континуиране сарадње са школом организовањем најмање три стручна сусрета;
- 5) Ауторство најмање три сценарија радионице за рад са децом, васпитачима, односно родитељима;
- 6) Давање приказа савремених достигнућа и новина у области педагогије и психологије стручним органима предшколске установе;
- 7) Објављивање приказа стручног материјала или књиге која није преведена у стручном часопису;
- 8) Објављивање стручног рада у стручном часопису;
- 9) Ауторство дидактичког средства у предшколској установи;
- 10) Давање рецензије одобреног уџбеника, приручника или радних листова;

11) Организовање и учествовање у различитим културно-спортским манифестацијама (изложбе и смотре дечјег стваралаштва, спортске активности, трибине, предавања) у предшколској установи;

12) Ангажовање у раду стручног актива или друштва на градском, односно регионалном нивоу;

13) Учествовање на стручним скуповима на градском, односно регионалном или републичком нивоу;

14) Учествовање на студијским путовањима.

Б

1) Организовање и учествовање у различитим културно-спортским манифестацијама на општинском, градском, односно регионалном нивоу;

2) Организовање и вођење три радионице са родитељима или са родитељима и децом заједно;

3) Објављивање рада у стручном часопису, односно давање рецензија одобреног уџбеника, приручника или радних листова;

4) Објављивање приказа страног стручног рада, односно књиге која није преведена у стручном часопису;

5) Руковођење акционим истраживањем васпитно-образовне праксе у предшколској установи;

6) Рад у стручном друштву на нивоу Републике (у управи стручног друштва или стручним комисијама);

7) Учествовање у организовању градских, односно регионалних или републичких семинара;

8) Руковођење стручним активом, односно друштвом на општинском, градском, односно регионалном или републичком нивоу;

9) Вођење радионица, односно најмање два излагања на стручном скупу или саветовању на општинском, градском, односно регионалном или републичком нивоу;

10) Сарадња са стручним институцијама у примени програма унапређивања васпитно-образовног рада;

11) Израда интерних стручних материјала и збирки активности за непосредан рад са децом;

12) Обучавање васпитача за учешће у акционом истраживању;

13) Иницирање и остваривање стручне размене између дечјих вртића на градском, односно регионалном или републичком нивоу;

14) Увођење и координација посебних програма рада са децом.

В

1) Руковођење истраживачким пројектом у вези са унапређивањем васпитно-образовне праксе у предшколској установи;

2) Обучавање васпитача за примену посебних програма рада са децом;

3) Коауторство патентираног или одобреног дидактичког средства или играчке;

4) Коауторство одобреног пројекта у вези са унапређивањем васпитно-образовне праксе у предшколској установи;

5) Вођење радионице, односно најмање два различита излагања на семинару или саветовању на републичком нивоу;

6) Коауторство одобреног приручника или радних листова;

7) Ауторство истраживачког пројекта у вези са унапређивањем васпитно-образовне праксе;

8) Коауторство програма стручног усавршавања васпитача и стручних сарадника на градском, односно регионалном нивоу;

9) Учествовање на међународном скупу, односно саветовању;

10) Подстицање и укључивање родитеља у активности предшколске установе у циљу унапређивања образовно-васпитног рада;

11) Иницирање и учествовање у укључивању предшколске установе у пројекте на републичком нивоу.

Г

1) Подизање информационе културе у предшколској установи са циљем размене информација на републичком и међународном нивоу;

2) Укључивање предшколске установе у међународне васпитно-образовне пројекте;

3) Ауторство или коауторство програма стручног удружења стручних сарадника на градском, односно регионалном или републичком нивоу;

4) Ауторство, односно коауторство одобреног приручника или радних листова;

5) Ауторство дидактичког средства или играчке;

6) Ауторство или коауторство одобреног пројекта у вези са унапређивањем образовно-васпитне праксе на нивоу друштвене заједнице;

7) Вођење радионице или излагање на међународном скупу или семинару;

8) Коауторство мерног инструмента или скале процене.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ ЗА ЗВАЊА СТРУЧНОГ САРАДНИКА – БИБЛИОТЕКАРА У ШКОЛИ

А

1) Укључивање минимално 60% ученика школе у коришћење фонда библиотеке;

2) Обезбеђивање искоришћености минимално седам наслова по уписаном ученику;

3) Континуирано анкетирање и праћење ученика ради утврђивања њихових читалачких интересовања;

4) Смањење годишњег отписа похабаних библиотечких јединица испод 3%;

5) Учествовање у тимском раду у оквиру припрема часова, активности, радионица најмање три пута годишње;

6) Организовање обуке ученика за коришћење библиотечког каталога и базе података;

7) Стална сарадња са издавачима ради повољније набавке књига;

8) Посета сајму књига у циљу сагледавања комплетне издавачке продукције;

9) Организовање уписа својих читалаца у подручну, односно матичну библиотеку;

10) Сарадња са стручним тимом школе у доношењу развојног плана и годишњег програма рада школе;

11) Организовање тематских изложби, књижевних сусрета, предавања или трибина у оквиру школе;

12) Систематско укључивање у акције и функцију матичне библиотеке;

13) Учествовање у раду актива библиотекара на општинском, градском, односно регионалном нивоу;

14) Учествовање на стручним скуповима на градском, односно регионалном или републичком нивоу.

Б

- 1) Израда и развијање кодекса понашања у библиотеци у сарадњи са ученицима и наставницима;
- 2) Организовање акције за побољшање и богаћење библиотечких јединица;
- 3) Укључивање минимално 70% ученика школе у коришћење фонда библиотеке;
- 4) Организовано оспособљава ученике за самостално тражење и коришћење извора информација;
- 5) Обезбеђивање искоришћености минимално девет наслова по уписаном ученику;
- 6) Учествовање у организовању културних активности ученика на општинском нивоу, координисање организовања најмање пет манифестација: промоције књига, књижевних сусрета и трибина, сусрета са ауторима, обележавања „Месеца књиге“ на општинском, градском, односно регионалном нивоу;
- 7) Рад у стручном друштву на републичком нивоу;
- 8) Стварање базе података за поједине области знања;
- 9) Излагање на стручном скупу библиотекара на општинском, градском, односно регионалном нивоу;
- 10) Смањивање годишњег отписа похабаних библиотечких јединица испод 2%;
- 11) Давање рецензије приручника у области библиотекарства;
- 12) Учествовање у раду стручних тимова за припрему ученика за такмичење на градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 13) Руковођење стручним активом библиотекара на општинском, градском, односно регионалном или републичком нивоу;
- 14) Стално стручно усавршавање на градском, односно регионалном или републичком нивоу.

В

- 1) Преношење података о целокупном фонду у базу података;
- 2) Стално обучавање ученика за коришћење библиотечког каталога и претраживање базе података по различитим параметрима;
- 3) Спровођење акције размене библиотечких јединица са другим библиотекама;
- 4) Објављивање стручног рада у стручном часопису;
- 5) Организовање посебних програма рада са ученицима који показују интересовање за одређене области знања;

- 6) Редовно организовање и остваривање посете ученика Сајму књига;
- 7) Коауторство у истраживачком пројекту на општинском, градском, односно регионалном нивоу;
- 8) Учествовање у организовању градских, односно регионалних или републичких семинара за школске библиотекаре;
- 9) Вођење радионице или излагање на стручном скупу, саветовању на републичком или савезном нивоу;
- 10) Руковођење стручним друштвом или удружењем на републичком нивоу;
- 11) Организовање и спровођење различитих облика усавршавања запослених у школи за коришћење библиотечког каталога и претраживање базе података.

Г

- 1) Организовање библиотечко-информационе инфраструктуре у школи;
- 2) Излагање на савезном или међународном стручном скупу, саветовању, односно семинару;
- 3) Укључивање базе података школске библиотеке у систем или мрежу библиотека са могућношћу међубиблиотечке позајмице;
- 4) Коауторство или ауторство уџбеника или приручника;
- 5) Организовање стручног усавршавања библиотекара на нивоу Републике;
- 6) Коауторство или ауторство истраживачког пројекта у области библиотекарства на републичком нивоу;
- 7) Коауторство или ауторство програма стручног усавршавања у библиотекарству;
- 8) Учествовање у међународном пројекту у области библиотекарства.